

נאביל הנגר לא ניחן בדמיון רב. משום כך לא העלה על דעתו, גם במהלך שיטוטיו חסרי המטרה בקרב קטסטרופות ואסונות משונים שבנבכי הכרתו, כי ארון המטבח שתרום לכנסייה והרכיב במו ידיו, יתפרק כך, שלוש שנים בלבד אחר כך. דומה שהקדושה האופפת את המקום לא השפיעה לטובה על העץ, וזה התנפח ונרקב במהירות. היא גם לא מנעה מחרקים משונים לכרסם בו – אם כי הכרסום היה מועט, ומקום משכנם יוצא הדופן של המכרסמים, דווקא בחיבורי הלוחות, לא הסביר את ההתמוטטות.

אייקה ניחמה את הנגר המתוסכל, וצחקה באומרה שאין פלא שהקדושה לא שמרה על ארון המטבח, הלוא היא שוכנת מעבר לקיר ולא כאן. פרט לכך, ציינה, יש גם בה אשמה כלשהי, "כי הרי אף פעם," אמרה, וחזרה והדגישה במבטא הסקנדינבי הזר שנותר לה, "ממש אף פעם, לא עלה בדעתי להתפלל לשלומי של ארון מטבח."

ואכן אייקה האחות-הנזירה הקפידה להתפלל לשלום כל הסובב בעולם באשר הוא ולשלמותו, ולא שכחה אף את החרקים הקטנים, שהזמן פועל נגדם עוד בטרם בקעו, ואשר נחפזים כמטורפים למצוא מקום הולם ומוגן להותיר את זכרם אחריהם. גם את האחרים סחפה לתפילה, ואף לא אחד מהמתפללים עמה חש שהיא מיותרת או חסרת משמעות. הנזירה הטובה הביאה מזור לחולים המגיעים אליה. באורח מקרי למדי החלה לעבוד עם הרופא המקומי, וכה היטיבה ללמוד את המלאכה עד שאיש לא חש שהלה מבקר בכפר רק פעם או פעמיים בשבוע. היא עמדה על כך שכל הפונה אליה יתפלל עמה תפילה קצרה, אם לא למען ישועתו, אם היה מסרב לכך מטעמים שונים, אז לפחות למען שלום העולם. בדרך כלל לא היה עליה לבקש זאת, כי תפילתו הייתה בוקעת ממנו מעצמה. רבים מן החולים לא ידעו לומר כיצד באו המילים אל פיהם בשפה גבוהה כל כך – מילים שלא היו שגורות בפייהם אך השרו עליהם שלוה ורוגע שידעו לעתים רחוקות מאוד, אם בכלל.

וכך הייתה אייקה מוקפת תפילות שלה ושל אחרים שאף לא אחת מהן הוקדשה לשלמות ארון המטבח, ומשום כך אירע מה שאירע.

"אולי זו באמת אשמתי," חזרה ואמרה האישה נמוכת הקומה, מנחמת את נאביל שהביט חסר אונים בערמת העץ ושברי הצלחות. היה זה ארון לתפארת. העמל והאהבה שהושקעו בו ניכרו היטב בדלתותיו גם לאחר שלוש השנים, אף על פי שהיה מוצנע במטבחון הקטן של הכנסייה. הוא הוכן בזמנו במיוחד למען הילדים שהגיעו לכנסייה כדי לרכוש דעת של קדושה, שלא נלמדה בבית הספר. לכאורה למדו שם סיפורים עתיקים על קדושים, אבל פועל יוצא מכך היה, שאלה מהם שפיגרו בחשבון או התקשו בקריאה, השיגו את חבריהם בבית הספר לאחר שהחלו ללמוד בכנסייה. הדבר היה לפלא גדול, ושימש מקור להתלחשויות שבעקבותיהן יותר ויותר הקפידו לערב את ענייני האל במעשיהם, ובייחוד באלה הנוגעים בילדיהם.

כשבדק את הלוחות השבורים, התקשה נאביל לקבל את העובדה, שבעוד הוא מלטף ביד אומן את העצים ומנסה להבין מה ארע, סערה עמוקה כל כך טלטלה אותו פתאום. מעולם לא היו סימנים או אותות כלשהם שבישרו את השבר. הוא לא האמין בנסים, בג'ינים ובשאר דברים הנסתרים מן העין וממגע היד, אבל הקפיד להתפלל בדבקות ראויה ובעצימת עיניים, בין אם הייתה זו תפילה למריה הקדושה והגואלת מייסורים, ובין שהופנתה למען העולם אל הצלוב המעונה או אל רוחו של אלוהים חסר הדמות והפנים, אף שהוא מופיע בדמיון האנשים כעבדקן מלא חמלה ודעת. עתה חשב שתפילות

התודה הקצרות לפני כל ארוחה שאליה נהגו לשבת בעבר סביב השולחן, הוא, מאר ושני הילדים כשעוד היו קטנים, הלכו והתמעטו עד שנעלמו. הוא גם זכר לטובה את הימים שבהם הקפיד להשמיע בשם בני הבית תפילה מהירה, ו"א-א-אמן" ארוך וגרוני שהחל עוד לפני ש"תודה לך אלוהינו על הלחם" החפוז הסתיים, ולעתים אף כיסה עליו.

נאביל חזר ובחן את הברגים הגדולים שננעצו בקיר האבן הישן, הקיר הניצב שם, כך מספרים, עוד מימי הצלבנים. האבנים היו שלמות, וכמוהן הברגים, אף שנתלשו בכוח רב.

"טורנדו", מלמל. "רק טורנדו יכול היה לחולל זאת. מי עקר אותו ככה? יש לכם ג'נים בכנסייה?" "חלילה לך מלדבר כך", הצטלבה אייקה, אף שגם היא הופתעה מאוד לשמע החבטה וצליל הריסוק שעלו מהמטבחון, כשאיש מלבדה לא היה בכנסייה וודאי לא בחדרון זה, שהיה נעול וסגור באותה שעה.

נאביל שתק. רק לפני יום או יומיים ראה בנגרייה שלו, בעודו בודק את המסור החשמלי החדש, את אחד מאין-ספור הג'נים הממלאים כנראה את השאול. הוא לא נטה להאמין בדברים כאלה. הוא בחר לסווגם כמורשת אבות אבודה שעבר זמנה, מעין הדים החוזרים כגלי ים ומכים מדי פעם על החוף מתוך תקווה שאולי פעם, בעתיד הרחוק, יתפרק הסלע לחול ויתמזג בקצף הנצח שבכרובלתם.

עבודתו הקשה והאינסופית בנגרייה כללה נסיעות ארוכות להתקנת הארונות בבתי הלקוחות, והיא שהביאה אותו עוד קודם לכן לאן שהביאה. ברי היה לו שהדבר אינו לטובתו, אבל הוא לא ידע מה עליו לשנות. חושי נאטמו לסופה המתקרבת. אילו היה קשוב לעצמו, לא כל שכן לעולם, ספק אם היה מגיב עכשיו בפליאה כה רבה על המפגש המקרי בין עיניו לעיניה של אייקה.

כחמש שנים עברו מאז הגיעה זו לכנסיית הכפר, ועד היום שבו עמד מולו מעל שברי ארון העץ המסיבי, לא טרדה את מוחו ולו פעם אחת. אפילו בלילה ההוא, שבו התפללה במשך שעות ארוכות לשלמו של בנו נוראלדין בן נאג'אר, הפעוט שנעלם, לא הקדיש האב ההמום מכאב אפילו בדל מחשבה לנזירה השוטחת למענו את תחינתה לשמים.

גם עתה היה שקוע כל כך בפליאתו נוכח השברים, ועבר זמן מה עד שהבין שגם בו פגעה סופת טורנדו שנחתה עליו משום מקום, כאותו שופר אבק מתערבל שנחת על עיירה בסרט שראה בימי נעוריו. ההפתעה העצומה של תושבי העיירה בסרט ההוא נחרתה היטב במוחו. לא בשל העלילה, אלא משום שישב על יד מאר, שהייתה אז נערה גדולה ויפה, עגומת עיניים. באותו רגע התאהב בניחוח הטוב שנדף ממנה, ואף העז ללטף את כף ידה. היד אמנם הושבה בחפזה לחיקה, אבל לתנועה המהירה נלווה חיוך נרגש. זמן רב חלף מאז הסרט ההוא ועד שנשא את הנערה שלמדה בבית ספר של יהודים מחוץ לכפר. לעולם לא ישכח את הרגע הארוך שבו נחה ידו על ירכה החמה בשעה שסופת טורנדו העיפה בתים על אנשיהם בסרט שחור-לבן שריצד ממול.

סוף-סוף קלט שענייה התכולות של אייקה, המביעות חסד ונינוחות פלאית, מחוללות בקרבו סערה דומה. תדהמה ומבוכה הלמו בו, ולכן נשא מבטו אל תקרת החדר, בעל קירות האבן הגדולים. עתה נזכר בלילה שבו אבד בנו נוראלדין הקטן, בבכייה המיואש של מאר בביתם ההומה שכנים סקרנים ודורשי טובתם, ובתפילותיה של אייקה שארכו כל אותו הלילה לשלום הפעוט האובד. הנזירה הטובה התפללה למרגלות פסל האבן הגדול של מריה הקדושה, האם החומלת והמייטיבה עם כולם, וזו שיגרה לעברה מבט שהיה אמנם קפוא, אך גם מנחם ומפיח קורטוב של תקווה.

זיכרונותיו המשיכו לנדוד חמש שנים לאחור, אל היום שבו התייפחה בתולת האבן. באותו יום הצטרפה הנזירה אייקה לכפר כתושבת חדשה, ומרגע בואה לכאן הייתה נגועה ביד השטן, אומרים המלעיזים - או מבורכת ביד אלוהים, אומרים האחרים, וכולם כאחד מצטלבים ביראה.

היא הגיעה לכפר באוטובוס מלא מאמינות אדוקות כמוה. איש אינו יודע איך התגלגלו לכאן. הנהג היה מבולבל או עייף, ובצומת כלשהו סטה מדרך המלך והחל לשוטט בכבישים הצרים שהתפתלו לפנים בגליל. באוטובוס נסעו נזירות אשר שירתו בכמה היכלי קודש בשוודיה הקרה והרחוקה, ויצאו לארץ הקודש לסיור שרומם את נפשו וריגש אותן עד מאוד.

זה היה בחורף. אין לדעת מה נכנס בלבו של הנהג, ומדוע חשב לנסוע בדרך קיצור לכביש העולה לנצרת. כשמצא עצמו במרכז שיח' מואר, ביקשה מישהי לרדת להשיב נפשה. בחוץ היה קר ורטוב, ובהברקה של רגע שאלה נזירה אחרת, ואולי הייתה זו אייקה היפה, היכן נמצאת הכנסייה. ודאי יש כאן מקום ששוֹרָה עליו קדושה רבה במיוחד, ואולי אף זיכרון הטבוע באבנים שעליהן נהג המושיע בכבודו להלך בצעירותו ולהרעיף חמלה ואהבה לכול. באי-רצון שוטט האוטובוס בסמטאות הצרות של הכפר, מיטלטל מצד לצד בעלייה המשובשת ומלאת המהמורות שבקצה ניצבה הכנסייה.

באולם התפילה במבנה העתיק, שעל טיח קירותיו נחרצו סדקים גדולים, כרעו הנזירות התיירות, שיד המקרה הביאה אותן לכאן, מול האיקונין הצבוע שפניו נטולי מבע וידיו פשוטות לצדדים בחוסר אונים, ופרצו בשירה נרגשת ובעלת עצמה גדולה כל כך, עד שהכומר המקומי, שגם הוא היה בקרבת מקום במקרה לגמרי, ללא תכנון מראש, מיהר להצטרף, ונפשו כמעט שיצאה מרוב אושר. השירה התעצמה והגיעה לאוזניהם של אנשי הכפר שמיהרו בעיקבותיה אל הכנסייה. דמעותיו הפתאומיות של הכומר העצימו עוד ועוד את השירה המדויקת, הגבוהה מעט, תחת הכיפה הגבוהה והטיח המתפורר. עיניהן של הנזירות החלו להגיר דמעות שמחה. הן עצמן לא ידעו את הסיבה לכך, שכן היו מורגלות לשירה הרמונית בשלושה קולות, במקצבים פשוטים של נעימות ערבות לכל אוזן, שירה המביאה בעקבותיה דבקות ורוממות רוח.

אבל התשובה לא איחרה לבוא, אף שלא ברור עד היום אם ההתעלות היא שגרמה לנס, או אפשר שההפך התרחש.

"האאא!" פרצה קריאה נרגשת מפי הכומר המקומי. רק הברה ארוכה וחסרת פשר ידע להפיק ברגע מופלא ההוא. שאר המילים התקפלו ככבשים בקור של פברואר, הצטנפו בגרונו ולא ההינו לצאת לאוויר העולם למראה פסל האבן של מריה הקדושה, שניצב מימין לבמת האבן הקטנה והחל להזיל מים מעיניו.

ככל אנשי הכפר, הכיר נאביל היטב את עיני השיש העצובות שהתמידו לצפות במתפללים במבט משועמם, בעוד אלה מבקשים את עזרת השמים באמצעות תפילה נרגשת, אם בנשיקות רגלי השיש, ואם בתחינה לרפואה, לפרנסה, לצאצא, לחתן או לכלה. מעולם, עד הרגע ההוא, לא חולל קולם הסדוק והרועד של המתחננים שינוי כלשהו בפסל. ואילו עתה, למראה הנזירות שנקלעו לכאן באקראי ושרו מעומק הלב בדמעות התרגשות, התרכך מבטן של עיני האבן, ודמעות גלשו במורד הלחיים המגולפות, ההולכות ומשחירות מן האבק רב השנים בדרכן מטה.

נאביל האמין שהיה זה הגשם, אף שבסתר לבו קיווה שיהיה זה משהו אחר. ההיגיון אמר לו שמטחי המים על הגג הצליחו להכניע את לוחות העץ הצרים והעיקשים ופרצו בהם סדק קטן, ומבעדו זלפו טיפות שקופות ובלתי נראות אל היציע שתחתיו עמד הפסל. הן חלחלו חיש קל דרך רצפת היציע אל צדו השני, ומשם טפטפו באיטיות על ראש הפסל המשמים והפיחו בו רוח חיים. איש לא היה מבחין בזאת, חשב נאביל, שכן הנוכחים באולם הכנסייה לא הטרידו עצמם בחשיבה תבונית ומסודרת של סיבה ומסובב. מקור הכול ממילא בידי האל הכל-יכול, המיטיב עם מאמיניו על-ידי נסים שחלקם סמויים וחלקם נראים לעין, ומעניש את החוטאים אם במישרין ואם בעקיפין.

האחרים, שברגיל אינם מקבלים אלא את שעיניהם רואות, למעט מקרים הנוגעים בענייני שמים, לחשו זה לזה שבמקום כה זנוח ושכוח, אשר ספק אם זכה אי-פעם להתעלות כזו, צלילי השירה הנשגבה יכלו בהחלט לגרום אפילו לעיניו הקפואות של פסל שיש להגיר דמעות, בייחוד פסל שישותו המאובנת היא של מריה האם הקדושה, המלאה חמלה ואהבה לכל חי.

המתפללים ההמומים פנו לעבר הפסל המתייפת, כרעו על ברכיהם וזנחו את האיקונין – אותו פסל עץ פשוט ידיים וחסר מבע שהיה תלוי על הקיר מעל מרכז במת המזבח. השירה התעלתה לשיאים חדשים, ואפילו הנהג הנרגן הבין שזהו רגע קסום שלא ישוב עוד, והצטרף למזמרים אף שלא הבין מילה וחצי מילה מן המזמור בשפה הגרונית והמוזרה. הכומר פיזז כנער, ומשך בכוח בחבל הפעמון המזעיק בימים רגילים את העדה כולה לשמחה, לעצב, או לכינוס השבועי של יום ראשון.

עד מהרה מלאה הרצפה העתיקה מי דמעות קדושים שנבעו מכל עבר. נחלים בקעו מעיני הנמצאים, גלשו מטה והתפשטו על האריחים הסדוקים שאת שוליהם עיטרו עלים כחולים ודהויים כמעט כליל. האריחים נתרמו לפני כמאתיים שנה על ידי סוחר עשיר מהצפון, שאשתו, בת המקום בנעוריה, חולצה מידי שודדים תמורת כופר נאה. השלוליות החומות והמכוערות שנקו על הרצפה הלכו והעמיקו, ואף הבוץ שנמרח על מדי הנזירות ועל השמלות והמכנסיים של הנאספים הנרגשים, לא השבית את השמחה, אדרבה. הכומר שב ומשך בחבל הפעמון ללא הרף, בקצב השירה שגבר והלך, והזעיק בכך את כל תושבי הכפר, מזקן ועד תינוק, לחזות בנס מריה הבוכייה.

משהחלו אנשי הכפר נוהרים למקום, התעצמה השראת הנס שפקד אותם למראה פסל השיש המזיל דמעות. שכנים ששנאו אלה את אלה, וכשעברו זה על יד חומת ביתו של זה כיבדו אותה ביריקה נמרצת, נפלו עתה איש על כתפי רעהו בקול בוכים. נשים שנהגו לגדף ברחוב זו את זו, כשהן מספקות תיאור ציורי של המרווח שבין רגלי המגודפת ושל מספר הבחורים שזכו לשובב בו נפשם, התחבקו בעודן דולות את כל אוצר המילים המביעות סליחה וחרטה. מאר, אז אם צעירה, הציצה בנאביל שבה בפסל כלא מאמין למראה עיניו. היא אחזה בידו, ומשלא הגיב, משכה אותה. רק אז הביט בה, ושעה ארוכה התחבקו אף הם.

אייקה, פניה נוהרות באור מיוחד, נגעה במצחה ברצפה המטונפת והצמידה אותו אל הרפש הטרי שכבר כיסה את האריחים כליל. כאיש אחד השתטחו הכול בעקבותיה בבוץ הנערם לרגלי הפסל המתייפח, התפלשו בו כשהם גועים ושרים וקולם מהדהד באולם הקטן, שתקרתו סדוקה ורצפתו בלוייה.

ואולם, גם למופלא שברגעים מגיע קץ. שירת הנוכחים דעכה, יפחות הבכי חדלו, עיני האבן יבשו, המתפייסים הביטו זה בזה בפליאה ובמבוכה, והנזירות כשבגדיהן מזוהמים מבוץ שהיה שילוב של טיפות גשם, דמעות ועפר ארץ הקודש, חזרו אל האוטובוס. רק לאחר שהתיישבו בו, הבחינו כי אייקה לא באה עמן. שלוש מהן יצאו לחפשה, ועד מהרה מצאוה, עומדת בכנסייה לצד הכומר ואינה מתיקה את מבטה מפסל האבן. כשניסו לשדלה לבוא עימן, נוכחו לדעת כי אחותן התמה נשבתה כליל בנס שאירע בהרי הגליל. הן דיברו על לבה בניסיון נואש להניא אותה מהחלטתה הנחושה, אך לשווא. הכומר גם הוא היה מסויג מאוד, ולא העז להישיר מבטו אל עיניהן של הנזירות, ובוודאי לא אל עיניה של אייקה, אשר חדלה בינתיים להתבונן בפסל ושיגרה מבט החלטי צלול ונחוש לעבר הנאספים.